

Učiteljski Tovariš

Stanovsko političko glasilo UJU — poverjenišvo Ljubljana
Mesečna priloga »Prosveta«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1 Rokopise ne vračamo. Nefranktranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din, za inozemstvo 80 Din. Člani pov. UJU plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. tek. rač. 11.197. Telefon 3112

Številke naj odgovarjajo!

(Statistika kamniškega učiteljskega društva o prosvetnem delu učiteljstva.)

V odgovor na vse neosnovane očitke objavljamo danes nekoliko zanimivih podatkov o učiteljstvu kamniškega sreza, o njegovem delovanju in »pridnosti«.

Predvsem pribijem, da so podatki zbrani lani, torej nekako junija 1930. Bistvenih izprememb od tedaj ni.

1. Učiteljstvo.

V srezu je bilo tedaj aktivnih 47 učiteljev in 77 učiteljic, 3 upokojeni učitelji, 3 možni učitelji in 1 sestra-redovnica. Skupno je bilo v srezu 53 učiteljev in 78 učiteljic ali 131 učnih oseb.

Od zasilnih (pomožnih) učiteljev sta dva duhovnika in en cerkovnik.

Od prvih dveh skupin je bilo včlanjenih pri UJU — kamniško društvo 37 učiteljev in 68 učiteljic, skupno 105 članov. Nevčlanjenih je 13 učiteljev in 9 učiteljic, torej 22 nečlana.

Podatkov za spodnjo statistiko nikakor nisem mogel dobiti vključno prošnjam in urgenceam od 2 učiteljev in 1 učiteljice.

Ob tem času so obstajale v srezu 3 obrtno-nadaljevalne šole v Kamniku, Domžalah in Mengšu, ter ena trgovska šola v Kamniku. Na teh šolah se je udejstvovalo 11 tovarišev. Tega udejstvovanja nisem štel v poznejših izkazih!

2. Udejstvovanje po družtvih.

Zanimiv je pogled na izkaz o udejstvovanju celokupnega učiteljstva v srezu. Prav v nobenem društvu se niso udejstvovali, odnosno niso bili člani, 3 učitelji in 19 učiteljic. Eden od tovarišev je pa zelo zaposlen s poučevanjem na obrtno-nadaljevalni šoli.

Od tovarišic so nekatere šele malo časa na sedanjem službenem mestu in še niso mogle priti v izvenšolskim delom. Danes je slika bistveno izpremenjena, ker so se mnoge tovarišice vpisale v Sokola.

	V koliko društvih je včlanjenih									
	Nikjer	V1	V2	V3	V4	V5	V6	V8	V8	V11
Moških	3	12	10	10	4	4	5	1	1	
Ženskih	19	23	12	8	6	6	3			
Skupno	22	35	22	18	10	10	8	1	1	

Poglejmo si gorenjo razpredelnico malo natančneje. 17,2% kamniškega učiteljstva ni bilo nikjer včlanjenega, 45% je bilo članov enega ali dveh društev, 37,8% pa je plačevalo članarino za tri ali več društev.

47 učiteljev je v preteklem letu plačevalo članarino za 147 društev; 58 učiteljic pa 143 članarin. Na enega učitelja odpadejo po 3 društva, na učiteljico po 2,5. Povprečno pride na vsako učno moč 2,8 društva ali 105 oseb plačuje 290 članarin!

Oglejmo si tudi društva, v katerih je naše učiteljstvo včlanjeno in kako sodeluje. Všteto pa ni pri gornji in ne pri sedanji razpredelnici članstvo pri domačem učiteljskem društvu.

Ime društva	Moš.	Žen.	Skup.
Kmetijske gospodarske ustanove	7	1	8
Kmetijske podruž.	10		10
Čebelarke	15	1	16
Sadjarske			
Prosvetna udruženja	5	10	15
Kat. prosv. društvo	4	2	6
Čitalnice	3	6	9
Slomškova družba			
Humanitar. društva	12	2	14
Gasilska društva	1	5	6
Narodno zdravje		18	18
Kolo jugosl. sester			
Narodno obram. druš.	7	22	29
CMD	5	10	15
Jugoslav. Matica			
Pevska društva	15	12	27
Sokol kraljevine Jugoslavije	19	20	39
Stanovska udruženja	25	31	56
Učit. samopomoč		16	16
Društvo učiteljic			
Slovensko planinsko društvo	5	8	13

Poleg zgoraj omenjenih društev so še nekatera, ki pa izkazujejo le po par članov.

Od članov, ki jih izkazuje gorenja razpredelnica društev, se udejstvujejo več ali manj vsi. Od teh pa opravlja važnejše funkcije sledeče število:

Ime ustanove	Število včlanjenih učiteljev	Opravlja sledečo funkcijo										v %		
		Predst.	Podpr.	Tajnik	Blagaj.	Blagaj.	Odbor.	Načelnik	Prosvet.	Kulj.	Reviz.		Pečovod.	Skupno.
Kmet gospod.	34	1	1	4	2	5							13	38,2
Prosvetna	30	2	2	7	3								14	46,6
Humanit.	38			4	4								8	21,1
Nar. obram.	44	1	4	1	3				2				11	25,0
Pevska	27		1	3									4	8,30
Sokol	39	2	2	1	5	3	5	1	1				20	51,2
Vsota	212	6	8	22	4	23	3	5	1	3	4	7	74	34,9

Tovariši kamniškega sreza, ki plačujejo gorenjim društvom 212 članarin, so s 34,9% udeleženi na izvrševanju važnega dela v društvu. V 74 slučajih je članarina vezana z delom, ali na vsako tretjo vplačano članarino odpade po ena društvena funkcija.

Kakor sem že zgoraj omenil, so podatki o delovanju v Sokolu posneti na dan 30. junija 1930. Na koncu spisa bom podal paralelo z današnjim stanjem.

Vse zgoraj navedene funkcije so »časne«. Učitelj-delavec pa nima pri tem samo tako zvane »časti«, ampak poleg članarine prav velike izdatke. K društvenim izdatkom prištevam sedaj tudi članarino domačega učiteljskega društva.

Društveni izdatki preteklega leta našega učiteljstva so dosegli višino nad 28.000 Din!

Spodnja razpredelnica naj ponazori višino posameznih skupin. Povprečen letni društveni izdatek pri učitelju je 280 Din pri učiteljici pa 193 Din. Na osebo pride povprečno letno 210 Din samo društvene članarine.

	Izdatki se gibljejo							Povprečno na osebo	
	Nika-kih	do 100 Din	do 180 Din	200 do 240 Din	250 do 300 Din	300 do 400 Din	400 do 500 Din		500 do 600 Din
Moških	—	3	10	19	9	3	2	1	280
Ženskih	3	8	26	30	8	—	—	—	193
Skupno	3	11	36	49	17	3	2	1	210

V % se gibljejo izdatki tako-le:

Nobenihi društveni izdatki 2,4% učiteljstva. Do letnih 180 Din izdaja 38,2% učiteljstva. Od 200 do 300 Din izdaja 55,2% učiteljstva. Nad 300 Din letno izdaja 5,7% učiteljstva.

Poleg gorenjega udejstvovanja vrši učiteljstvo še drugo važno nalogo kot vzgojitelj naroda. Pod okriljem raznih društev prireja razna predavanja in strokovne tečaje. V prvi vrsti mi je omeniti:

Sadjarstvo: 4 tovariši z 19 predavanji. Čebelarstvo: 1 tovariš s 3 predavanji. Poljudno vzgojstvo: 1 tovariš s 15 predavanji v radiu.

Z mladinskimi prireditvami se je pečalo 12 tovarišev in tovarišic, ki so priredili 12 predstav.

Diletantskih predstav je bilo 25, ki jih je vodilo 10 tovarišev(ice). Semkaj spadajo tudi »kino«-predavanja (skioptične slike), ki jih je bilo 5.

	Predstav — vršilo	Sodelov. učiteljstva
Strokovna predavanja	37	6
Dilet. in pev. prireditve	25	10
Mladinski oder	12	12
	74	28

Pri tem ne smemo pozabiti, da zavisi delovanje vseh 3 sadjarskih podružnic popolnoma od delovanja učiteljevega; isto lahko trdim o čebelarjskih podružnicah, kjer bi bilo potrebno še mnogo pouka. Do pravega delovanja v kmet. podružnicah vsled znanega člana 5. ne moremo priti. Omeniti mi je še, da imajo otroci na neki šoli svoj časopis, pod vodstvom učiteljstva.

In slednjič omenjam, da sodelujejo tudi 3 tovariši pri strokovnem tisku.

Nikjer nisem omenil delovanje učiteljstva pri raznih gradnjah in v drugih podobnih primerih.

Nihče in nikjer pa ne omenja izdatkov, ki nam narastejo ob raznih prireditvah, ob posejanju teh, ker se jim kot učitelji in kulturni pionirji ne moremo ogniti. Za primer povem, da sem leta 1925. opravljal 14 različnih funkcij in me je stalo udejstvovanje pri tem, voznja k sejam itd., itd. letno 3000 Din. Pa ni všteta nobena zabava in veslica!

6. Učiteljstvo in tisk.

V mislih nimam sodelovanja pri tisku (kot dopisniki, ampak kot naročniki.

Strokovne knjige, odnosno izdatki zanje niso nikjer vnešeni. Na splošno mi je na to poročalo le nekaj tovarišev, koliko izdajo za izredne knjige: 3 javljajo letno do 150 Din, 2 tovariša okroglo 200 Din in 2 tovariša okroglo 300 Din letno.

Izdatki za razne časopise, liste in revije so naravnost veliki. Povprečno izda učitelj za tisk 540 Din letno, učiteljica pa 386 Din. Na osebo znese ta kulturni davek poprek 450 Din! Vseh izdatkov učiteljstva za tisk je bilo lani okroglo 55.000 Din — za en srez.

Spodnja razpredelnica jasno kaže sliko o izdatkih. V % je slika sledeča:

2,4% učiteljstva nima izdatkov za časopise, 8,8% učiteljstva izdaja za časopise pod 100 Din, 37,9% učiteljstva izdaja od 100 do 400 Din, 40,3% učiteljstva izdaja od 400 do 800 Din, 10,6% učiteljstva izdaja nad 800 Din za časopise.

	Vseh naročnikov	Časopisni izdatki se sučejo v stotakah											
		Nobenihi	Pod 1	1 do 2	2 do 3	3 do 4	4 do 5	5 do 6	6 do 7	7 do 8	8 do 9	9 do 10	Nad 10
Moški	48	2	3	11	10	12	3	2	4	4	4	3	
Ženske	76	3	9	10	14	13	9	2	4	1	—	2	
Skupaj	124	3	11	13	10	24	25	12	4	8	5	4	5

Oglejmo si sedaj še katero časopisje, odnosno listi so med učiteljstvom razširjeni.

S članarino pri posameznih društvihi prejemo sledeče strokovne liste:

	Moških	Ženskih	Skupno
Sadjarja	15	1	16
Čebelarja	10	—	10
Kmetovalca	7	1	8

Poleg zgoraj omenjenih pridejo v poštev še nekateri strokovni listi:

	Moških	Ženskih	Skupno
Slov. Šol. Matica	13	31	44
Slov. Učitelj	6	13	19
Plan. vestnik	3	2	5
Zdravje	3	6	9

Tudi za mladinske liste se učiteljstvo precej zanima. Dasi ima po šolah samih naročene liste, jih v precejšnji meri še samo kupuje.

Mladinski listi.

	Mož.	Žen.	Skupaj
Naš Rod	12	12	24
Mladinska matica	10	14	24
Angelček	3	3	6
Zvonček	3	2	5
Vrtec	1	2	3
Mladi junak	1	4	5

Zelo močno sta od dnevnikov zastopana »Slovenec« in »Jutro«. V skupnem številu segata daleko preko polovice števila vsega učiteljstva. Pri tem smelo trdim, da je na deželi najmanj 1/3 listov razširjenih po prizadevanju učiteljstva. S tem še vedno nečje računati listi.

	Skupni letni izdatki se gibljejo v stotakah																			Število učiteljstva	Povprečno na osebo	
	Nikakih	1 do 2	2 do 3	3 do 4	4 do 5	5 do 6	6 do 7	7 do 8	8 do 9	9 do 10	10 do 11	11 do 12	12 do 13	13 do 14	14 do 15	15 do 16	16 do 17	17 do 18	18 do 19			Nad 20
Moških	—	2	1	3	3	8	9	3	4	3	3	3	3	—	1	2	—	—	—	—	48	825
Ženskih	3	4	12	7	9	13	11	6	4	3	—	1	1	1	—	—	—	—	—	1	76	599
Skupno	3	6	13	10	12	21	20	9	8	6	3	4	4	1	1	2	1	—	—	—	124	688

Dnevnik in tedniki.

	Mož.	Žen.	Skupaj
Slovenec	11	24	35
Jutro	28	14	42
Slovenski list	5	7	12
Ponedeljek	11	4	15
Slovenski narod	6	3	9
Jugoslovan	4	1	5
Domovina	3	1	4
Domoljub	2	2	4
Bogoljub		5	5

Med leposlovje sem štel tudi knjižne družbe. V prvi vrsti sta zastopana Vodnikova in Mohorjeva družba. Do prave agitacije za drugo prav za prav učiteljstvo nima dostopa, ker so poverjeništa v rokah duhovništva. Vendar tudi tu pomaga marsikatera tovarišica in tovariš za razširjenje knjig med ljudstvom. Vodnikovi družbi pa je ravno učiteljstvo največ pripomoglo do sedanjega razmaha. Samo v našem srezu je 12 tovarišev poverjenikov, ki gotovo pridobe družbi častno število članov.

Književne družbe in revije.

	Mož.	Žen.	Skupaj
Slovenska matica	5	5	10
Vodnikova družba	19	18	37
Mohorjeva družba	8	11	19
Cankarjeva družba	2	1	3
Modra ptica	6	11	17
Umetniška matica	4	2	6
Dom in svet	1	5	6
Zvon	1	5	6
Ženski svet	4	29	33
Žena in dom	1	12	13
Mladika	3	5	8
Ilustracija	1	3	4
Obzor	6	3	9
Življenje in svet	17	6	23
Vigred	4	12	16

Zaradi zanimivosti maštevam tudi liste, ki imajo malo naročnikov.

Glasnik srca Jezusovega 5.

Zbori, Pevec in Katoliški misijon po 4.

Po 3 naročnike štejejo: Naš list, Kraljevstvo božje, Cvrtje, Illustr. Wäschezeitung.

Po 2 naročnika imajo: Domači prijatelj, Naša doba, Naš Glas, Mentor, Križ, Belo modra knjižnica, Salzejanski vestnik, Cerkevni glasbenik, Poučni slovar, Die Quelle, Kosmos, Volksschule, Frauen-Fleiß.

Po 1 naročnika: Kmetijska matica, Gornjska matica, Sokolska matica; Kmetijski list, Samorodnost, Ženski pokret, Gruda, Čas, Ženska moda, Duhovni život, Sv. Cecilija, Nova muzika, Jadranska straža, Kres, Weltstimmen, Bazar, D. B. G. Rekond, Illust. Monatsschrift, Ullstein Hausfrau, Die Musik, Allgem. Kaninchenzeitung, Sonnenschule, Arbeitsschule, Kulturgeschichte ter celo bulgarska lista Seznanije in Učit. misel.

Izdatki učiteljstva za prosveto in tisk.

Dodajem sliko o celokupnih letnih izdatkih učiteljstva kamniškega sreza. Dosezajo višino nad 83.200 Din. Vsi tovariši so izdali okroglo 39.500 Din, tovarišice pa 43.700 Din. Ali ni to ogromna vsota takozvanega narodnega davka, ki ga nihče ne vidi ali noče videti.

V procentih je slika sledeča:

1,6% vsega učiteljstva nima nikakih izdatkov, 33% vsega učiteljstva izdaja letno 100 do 500 Din, 51,6% vsega učiteljstva izdaja letno 500 do 1000 Din, 9,7% vsega učiteljstva izdaja letno 1000 do 1500 Din, 4,1% vsega učiteljstva izdaja letno nad 1500 Din.

Kje so drugi izdatki, ki jih ne štejemo, kakor sem že prej omenil!

Skleпам s kratkim pozivom: Tovarišice in tovariši! Gorenje številke jasno kažejo, kaj delamo in koliko žrtvuemo. Do sedaj smo, želi le — napade. Zavodajte se enkrat, da smo resnično oni stober, na katerem sloni prosveta naroda. Iz tega naj raste naš ponos, ki si ga ne damo omadeževati od nikogar.

Za izboljšanje gmotnega stanja državnega uradništva.

(Dve važni seji: Glavne uprave Činovniškega Saveza in UJU.)

Seje glavne uprave »Činovniškega Saveza« v Beogradu dne 21. februarja t. l. so se udeležili predsednik Maks Lilleg, I. podpredsednik A. Skulj in predsednik Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva M. Rabrenović.

Predsednik »Činovniškega saveza« M. Jovanović je podal poročilo o uradniškem zakonu.

Vsi zastopniki so predočevali težke gospodarske prilike v katerih žive državni nametščenci v državi in izrazili so želje, da pri nese novi zakon uradništvu toli zaželeno poboljšanje. Težnje našega uradništva je še posebej poudaril predsednik M. Lilleg in se v toplih besedah zavzel posebno za staro upokojenje.

Predsednik UJU M. Rabrenović je govoril v prilog učiteljstva in je posebno poudaril težkoče, ki so nastale zaradi izplačevanja stannar in kuriva učiteljstvu. Naglasil je potrebo, da se učiteljstvo izenači glede vseh prejemkov z ostalimi uradniki z isto izobrazbo, posebno pa, da se uredi plačevanje stannarine na ta način, da bo prejemale stannarino učiteljstvo od države.

Ko se je razvila živahna razprava glede izpopolnitve organizacije celokupnega državnega uradništva, so bili sprejeti sledeči sklepi:

1. Upravi glavnega Činovniškega saveza se izrazi popolno zaupanje in zahvala za delo v činovniškem savezu, posebno pa za trud in delo pri zakonu v nadi, da je storil vse, kar je bilo mogoče, da se izboljšajo prejemki uradnikov II. in III. kategorije.

2. Naroča se, naj podvzame vse, da bo zakon sprejet čim prej, z veljavnostjo novega proračunskega leta.

3. Zaproši naj g. ministra financ, da sprejme posebno deputacijo, ki naj ponovno razloži g. ministru težki položaj državnih uradnikov, posebno staroupokojenecv.

4. Glede sklicanja kongresa propuša glavni upravi, da po svoji uvidevnosti določi kraj in čas kongresa.

Kot posebni sklep je bil sprejet še predlog predsednika UJU M. Rabrenovića, da naj dobe vsi uradniki z isto izobrazbo isto stannarino iz državnih blagajne.

Posebna deputacija je bila naslednjega dne sprejeta pri g. ministru financ, ki je tolmačila želje in potrebe celokupnega državnega uradništva in ga prosila, naj se zavzame za kar najugodnejšo rešitev uradniškega zakona.

Seje izvršnega odbora UJU.

Ki se je vršila dne 22. februarja t. l. v Beogradu se je udeležil poverjenik A. Skulj s tovarišem Iv. Dimnikom in Josipom Ribičičem, ki je zastopal obbolelega tov. tajnika Josipa Kobala. Ker se je vršila istočasno tudi seja glavne »Činovniškega saveza«, na kateri se je razpravljalo o uradniškem zakonu, je bilo nujno potrebno večje udeležbe od strani našega poverjenišva.

»Dački dom«.

Predsednik Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva je uvodoma podal razveseljivo gospodarsko stanje »Dačkega doma«, ki je proti visoki vrednosti le še malo obremenjen. Požrtvovalnost učiteljstva bo kmalu poravnala zadnje breme. Sedaj je nameščenih v domu poleg upravnih prostorov UJU nad 70 postelj za prenočevanje učiteljev in dece ob izletih in obiskih Beograda.

Ob tem poročilu smo si mislili slovenski delegati, kdaj se nam zašmeje oni čas, ko

Splošne vesti.

— Današnja številka je malo zakasnila zaradi sej v Beogradu.

— Za sreskega šolskega nadzornika v Ljubljani je imenovan Rado Grum, vadniški učitelj na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani.

— Prošnja p. n. učiteljstvu. Prejeli smo in objavljamo: Uprava Kmetijske Maticve v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7, vljudno vabi k sodelovanju vse one gg. učitelje(ice), ki posvečajo tudi izven šole svoje učile prosveti in gospodarskemu napredku našega podeželja. Mnogo je še krajev, kjer nima Kmetijska Matica svojevga poverjenika, ki bi z nabiranjem naročnikov širila dobro, poučno in predvsem kmetijsko-strokovno knjigo med naše kmetjsko ljudstvo. Zato ta naša prošnja. Obrnite se z dopisnico na gorenji naslov po podrobnejša navodila! Opozarjamo že danes, da izide v letošnji ediciji Kmetijske Maticve aktualno delo o zadrugištvu.

— Vsem p. n. subskribentom dr. Gogafovega dela »Pedagoške vrednote mladinskega gibanja« se tem potom sporoča, da knjiga vsled premajhnega odziva od strani prizade te naše javnosti — 675 prižalencev — ne izide. Vsi oni subskribenti, ki so vplačali kakšen znesek, dobe denar vrnjen če to javijo podpisnemu blagajniku (Ljubljana, Poljski nasip št. 14/1), v nasprotnem slučaju se jim bo de vplačani znesek vpisal v dobro na račun članarine za leto 1931. Možno je, da izide dr. Gogafova knjiga kot redna knjiga pri Slov. Šolski Matici za tekoče leto. — V Ljubljani, 24. februarja 1931. — Pavel Plesničar, blagajnik Slovenske Šolske Maticve.

bomo tudi mi v svoji hiši, ko bodo naše tovarišice in tovariši lahko prenočevali pod lastno streho. Od požrtvovalnosti in vztrajnosti je odvisno kdaj dočakamo ta dan, ki ga pripravljamo že dolgo vrsto let.

Notranje zadeve UJU.

Nadalje je poročil predsednik o nekaterih izpremembah v izvršnem odboru. Pozdravil je novo vstopivše člane izvršnega odbora.

Iz njegovega poročila smo zaznali, da lepo napreduje »Narodna Prosveta« in pedagoško glasilo »Učitelj«.

Poslovanje se v Udruženju lepo izpopolnjuje, pisarna je že povsem urejena.

Predsednik je bil sprejet tudi pri gosp. ministru prosvete in mu tolmačil vse želje in potrebe učiteljstva.

Udruženje je podvzelo vse potrebne korake, da se vse učiteljstvo udruži v skupni stanovski organizaciji in tako pokaže pravo umevanje državnega in stanovskega edinstva.

Udruženje je podvzelo vse potrebne korake ob vsaki priliki v korist in obrambo svojih članov, posebno pa v izboljšanje našega gmotnega položaja.

Poročila poverjenikov.

Po predsednikovem poročilu so podali poverjeniki izčrpna poročila o stanju in položaju v svojih poverjeništvih. Iz poročil je razvidno, da se organizacija vsepovsod lepo razvija in izpopolnjuje.

Razveseljivo je dejstvo, da je po minulih pretresljajih zavladala lepa in razveseljiva hammonija med vodstvom in poverjeništvu.

Uradniški zakon.

V zadevi uradniškega zakona je bil predsednik M. Rabrenović dvakrat pri g. ministru prosvete.

Udruženje pa je bilo tudi v stalnih stikih s predsedstvom »Činovniškega saveza«.

Ponovno je bil tov. predsednik v nedeljo, dne 22. t. m. pri g. ministru prosvete ter mu predočil vse želje učiteljstva in ga prosil za sprejem celokupnega izvršnega odbora s poverjeniki.

Ko so se razpravljala še razna važna stanovska in organizacijska vprašanja, je predsednik zaključil lepo uspešno sejo s poročilom, da je g. minister prosvete določil sprejem celokupnega izvršnega odbora in zastopnikov poverjeništev za ponedeljek ob 10. uri dopoldne.

Pri g. ministru prosvete.

Ob tri četrt ure trajajoči avdijenci je tov. predsednik UJU tolmačil g. ministru vse težnje učiteljstva, posebno glede zakona o narodnih šolah, pravilnika učiteljskih stannarin in njihovih prejemkov po novem uradniškem zakonu, Glavnega Prosvetnega Sveta ter o različnih organizacijskih zadevah.

G. minister je odgovoril na poedina vprašanja in naglasil: Pravilnik k zakonu o narodnih šolah je bilo treba še izpopolniti in bo skoraj odobren.

Ko je še izrazil željo, naj vse učiteljstvo udruženo v stanovski organizaciji tudi v bodoče z isto vneto deluje za prosep države in prosvete naroda, se je poslovil po trideseturni avdijenci od zastopnikov Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva.

— Opozorilo prijavitelcem za sprejem v Učit. Samopomoč. Iz zadnjih let hrani U. S. par sto prijav tovarišev in tovarišic, ki so prosili za sprejem v društvo pri naših poverjenikih na učiteljskih zborovanjih ali pa neposredno pri društveni upravi v Ljubljani. Društvena uprava jim je poslala položnice z označenim zneskom, s katerimi bi poravnali sprejemne pristojbine pri U. S. Do danes pa teh zneskov še niso nakazali. Zaradi tega ne morejo postati pravi člani U. S., njih družine (dediče) pa ne morejo biti delne veliki denarnih podpor, kakršne nakazuje U. S. — danes 12.580 Din. — V teh dneh je razposlala društvena uprava položnice ali prijavnice — zadnje onim ki niso sporočili potrebnih rojstnih podatkov — vsem prijavitelcem iz leta 1929. in 1930. Nakažite na položnicah označene zneske takoj, da se Vas more vpisati v člansko knjigo kot prave člani. Kdor je prejel prijavnico, naj izpolnjeno in potrjeno vrne društveni upravi, na kar dobi položnico za nakazilo sprejemnih pristojbin. Vabim vse tovariše in tovarišice, so proge in vdove učiteljev, ki še niste nad 45 let stari, da se takoj prijavite za sprejem v U. S. To bo le Vam in Vašim družinam v korist, ker si s članstvom pri U. S. zagotovite za slučaj nesreče — smrti — prav izdatno denarno podporo.

— Kako se meče učiteljstvo iz Kmetijske družbe. Iz sejnega zapisnika glavnega odbora Kmetijske družbe v Ljubljani, ki ga prinaša »Tovariš« št. 27. z dne 5. t. m. zvejni, kot bi bil tam navedeni učitelj v Laporju kdaj zaprosil Kmetijsko družbo za dovoljenje, da sme po novih pravilih še nadalje tajnikovati pri domači, od njega ustanovljeni Kmetijski podružnici. Koliko je resnice na tem predhodku je razvidno iz dotičnega odloka samega, ki se v uvodu dobesedno glasi tako-le: »Načelstvu Kmetijske podružnice v Laporju št. 60 R/C, 10. februarja l. l. —

Tajnik te podružnice g. šolski upravitelj Fr. Vendramin je naslovil na Kmetijsko družbo dopis, v katerem prosi za pojasnilo, če sme biti voljen v podružnični odbor... (on, kakor tudi njegov tovariš L.). Dalje pravi ta odlomek med drugim: »Ker je pa v nekaterih podružnicah delovanje odvisno v veliki meri od oseb, ki so na kulturnem polju delovne in agilne, ne odgovarjajo pa določilom § 5. družbenih pravil (ker ne rede namreč vsaj enega govoda) in zato ne morejo biti redni člani, smatra glavni odbor, da je v takih primerih umestno, da se pristegne k sodelovanju te osebe, ker je to za delovanje in celo za obstoj podružnice neobhodno potrebno. V takih primerih smo podružnični odbor naprositi glavni odbor Kmetijske družbe za dovoljenje, da sme take osebe pritegniti v odbor.« Do danes pa ni še nihče prosil za slično dovoljenje ne jaz, ne podružnični odbor. Tega namreč tudi ni bilo nikoli potrebno, ker je bilo isto izdano že takoj v naslednjih vsticah na istem odloku, pod isto številko in na isti strani. — Fr. Vendramin, šolski upravitelj v Laporju. — Opomba: Objava je bila izvršena dobesedno iz »Kmetovalca«, kakor je »Kmetijska družba« objavila izpisek iz sejnega zapisnika. — Uredn.

— Učiteljski dom, reg. zadruga z o. z. v Ljubljani. Vabilo na III. redni občni zbor Učiteljskega doma v Ljubljani, reg. zadruge z o. z., ki se bo vršil dne 19. marca 1931. v sobi odsekov UJU — Frančiškanska ulica 6 (sprednja hiša) v Ljubljani. Začetek ob 9. uri. Dnevni red: 1. Poročilo podnačelnika. 2. Poročilo tajnice. 3. Računski zaključek za III. poslovno leto. 4. Revizijsko poročilo. 5. Poročilo nadzorstva. 6. Volitve. 7. Slučajnosti. Opomba: Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število zastopanih zadrugičnikov. V smislu § 16. zadrugičnih pravil je računski zaključek s prilogami razpoložen v pisarni UJU vsem zadrugičnikom na vpogled 14 dni po razglasitvi tega vabila. — Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani, dne 22. februarja 1931. — Štravs Karel, s. r., podnačelnik. Malenšek Marija, s. r., tajnica. — Izpisek iz računskega zaključka. Celokupni promet je znašal Din 1.248.385-10. Vsega aktivnega premoženja je bilo ob koncu leta 1930.: Gotovina v blagajni Din 230-97. Blago v zalogi je bilo vredno Din 26.281-50. Hranilne vloge Din 546.036-04. V poštni hranilnici je bilo Din 699-53. Na zemljišnih in igričah imamo terjati Din 2521-17. Vrednostni papirji Din 28.220. Deleži pri Zvezi in drugje Din 887-50. Inventar je vred. Din 490. Skupno aktivno premoženje torej znaša Din 605.366-71. Ako primerjamo to vsoto z ono iz računskega zaključka za II. poslovno leto v znesku 558.803-32 vidimo, da je premoženje naraslo za Din 46.563-39. — Josip Kobal, s. r., blagačnik.

— Filmski aparat za šolo prodaja deška osnovna šola na Jesenicah. Filmski trakovi na razpolago. — Državna deška osnovna šola na Jesenicah.

— Zakon o narodnih šolah mora imeti vsaka učiteljica in vsak učitelj, ker mora poznati nove predpise, po katerih se mora ravnati. Rabite ga dnevno in ga morate imeti vedno pri roki. Učiteljska tiskarna je znižala svoji izdaji ceno na Din 15. Ta izdaja vsebuje tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije ter vse potrebne določbe iz zakona o učiteljskih in srednjih šolah. Ako še nimate zakona, naročite ga takoj po dopisnici pri Učiteljski knjigarni v Ljubljani, dokler je še kaj zaloge.

Učiteljski pevski zbor UJU.

—pev. Pevski zbor učiteljstva UJU v Ljubljani sporoča vsem članom in članicam, da se bo vršil zadnji pevski tečaj za turnejo 27. februarja, začetek ob 20. uri samo za ženski zbor, 28. februarja začetek ob 8. uri ter 1. in 2. marca pa za mešani zbro v prostorih Glasbene Maticve. Polnoštevilna in točna udeležba strogo obvezna. — Odbor.

Osebne zadeve.

—i Imenovanja učiteljskih novincev. Nameščen so sledeče učiteljske abiturientke: Volčjak Ljudmila pri Sv. Trojici pri Rakeku, Udir Frančiška v Veliki Dolini pri Krškem, Levstek Danijela na Sladkem vrhu pri Mariboru, Cotič Marija v Prosenjakovcih pri Murski Soboti, Kolenc Marija v Križevcih pri Ljutomeru, Romold Zdenka v Rušah pri Mariboru, Aljančič Marija v Mokronogu, Krašovec Antonija v Šalovecih pri Murski Soboti, Ankele Marta v Križah pri Trzinu, Najžer Bronislava v Sv. Juriju ob Ščavnici, Arko Štefanija v Gornji Radgoni.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učit. Samopomoč v letu 1930. Iz računskega zaključka za leto 1930. navedem članom in prijateljcem U. S. v obvestilo sledeče podatke: v letu 1930. je v društvo vstopilo 168 članov, umrlo je 30, izstopilo 13, izključenih je bilo 12 članov. Koncem leta 1930 je imelo društvo 2507 članov. Umrli vots je znašala 2%. Ob smrti je bil najstarejši član 88, a najmlajši 24 let stari. Članski prispevek je znašal za enega člana za vse leto 156 Din. Društveniki so redno nakazovali članski prispevek, le mal odstotek ni bil točen s plačili. Koncem leta 1930. je znašal

zaostanek okroglo 20.000 Din. Izplačane posmrtnine družinam (dedičem) umrlih so znašale 370.160 Din. Od ustanovitve do danes je U. S. izplačala na posmrtninah znesek 1.502.922-50 Din. Denarni promet v letu 1930. je znašal 2.022.968-70 Din. Društvo ima svoje poverjenike (zaupnike) v učiteljskih društvih, ki prav uspešno priporočajo svojim tovarišem (icam) vstop v U. S., nabirajo za njo člane in prijazno posredujejo med prijatelji in upravo U. S. Vsem tem se društvena uprava ob sklepu leta za njih ustrezno ljubeznost najlepše zahvaljuje in jih prosi pomoči še za naprej.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh ste prejeli položnice za nakazilo članskega prispevka za 233. do 235. smrtni slučaj, to je: Viktorija Pristovšek, Ljubljana; Ljudmila Kostl, Senovo pri Rajhenburgu in Ivan Kütt, Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Članski prispevek znaša 16 Din, za zakonske pare 31 Din. Neporavnani zneski iz prejšnjih mesecev so prištetih k temu znesku. Vsak član poravnava z zneskom na zadnji položnici vse plačilne obveznosti pri društvu. Posmrtnine za zadnje tri smrtnne slučaje znašajo 37.630 Din. U. S. ima koncem februarja leta 1931. 2516 članov.

Stanovska organizacija UJU

Iz društev:

IZJAVA.

—s Učiteljstvo šoštanjkega učiteljskega društva zbrano na svojem zborovanju dne 14. februarja v Šoštanju, izjavlja, da se popolnoma strinja s spomenico podano na seji širjega sosveta v Ljubljani.

Vabila:

— BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 7. marca t. l. v Črnomlju. Predava dr. M. Kozina o zadrugištvu in B. Jurančič o delovni šoli.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA SREZ KONJICE bo zborovalo dne 4. marca. Zborovanje celodnevno. Začetek ob 9. uri v Narodnem domu. Udeležba obvezna.

— UČITEJSKO DRUŠTVO ZA SREZ MURSKA SOBOTA. Ker se zaradi izredno neugodnega vremena ni mogel vršiti občni zbor našega društva dne 14. februarja, zato sklicujem zborovanje učiteljskega društva na dan 6. marca, in sicer na istem mestu, ob istem času in z istim dnevnim redom. — Za podpredsednika: Požegar.

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KRŠKI OKRAJ. Vabilo k zborovanju, ki se bo vršilo v soboto 7. marca 1931. ob 10. uri v šolski telovadnici v Krškem. Dnevni red: 1. Telovadni nastop in predavanje o sodobni telovadbi z lozirom na Tlašev sistem; predava tov. Iv. Lavrenčič iz Maribora. 2. O podmornicah; predava fregatni kapetan v pok. g. VI. Pfeifer. 3. O reformni šoli in o čitalnem pouku; predava tov. E. Dolinar. 4. Situacijsko poročilo. 5. Samostojni predlogi. 6. Slučajnosti. — Odbor.

— LOGAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo v soboto, dne 7. marca 1931. v osnovni šoli na Rakeku. Pričetek ob 8. uri. Poleg društvenih poročil je na dnevnem redu tudi predavanje o zadrugištvu.

— PTUJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO bo zborovalo dne 9. marca v Ptuj v risalnici Mladilke ob 9. uri. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika. 2. Dopisi. 3. Računstvo v nižjih treh razredih; referira tov. Kofol Ljudmila. 4. Nastop službe, referira tov. Čokl Ignacij. 5. Slučajnosti. — Odbor.

Poročila:

— UČITELJSKO DRUŠTVO ZA BREŽIŠKI SREZ je zborovalo dne 7. februarja 1931. na Vidmu.

Statistika: Učiteljstva v okraju 124, včlanjenih 106, navzočih 70, t. j. 66%.

I. Pred zborovanjem je bila skupna hospitacija v poizkusnem razredu tov. Bitenca iz Leskovca, ki je v ta namen privedel svoj razred na Videm. Trajala je od 10. do 12.

Gg. šolski upravitelji!

Vaša narodna dolžnost Vam nalaga, da zagotovite svoji šoli nabavo, z rešenjem ministarstva prosvete O. N. br. 36637/25, in O. N. br. 24398/30 odobrenih pomožnih učil v zemljepisnem pouku

Silke z Jadrana in Primorja

12 različnih umetniških barvastih slik Dalmacije in Primorja, izdelanih po naših najslavnejših mojstrih prof. Crnčiču, Kovačeviću in Krušlinu.

Znižana cena Din 296'—

razume se, da skupno z učno knjigo, zavijanjem in poštnino. Slike so velike 45x50 cm in so pripravljene tako, da se jih lahko obesi na zid. — Poleg tega, da so te lepe slike v okras šolskih prostorov, so po razpisu ministarstva za vojno in mornarico D. br. 44012/26 in ministrstva notranjih del J. B. br. 20495-26 najprimernejše sredstvo za uspešno propagando za naš Jadran.

Nudite otrokom pri nazornem pouku užitek spoznavanja prirodnih lepote našega morja in Primorja Budite v otrocih nacionalno zavest z dosego ljubezni do jugoslovenskega Jadrana.

Naročila se pošiljajo na:

Drž. pov. Nakladna knjizara, šolski odto, v Zagrebu, ulica 52

ure in je učiteljstvo z velikim zanimanjem sledilo izvajanju učne slike po principih sodobne didaktike.

II. a) Ob 12. otvori tov. predsednik zborovanje s pozdravom navzočih, novovstopivših članov in gostov, predvsem tov. predsednika krškega učiteljskega društva ter tov. Znidaršiča in poštvalnega tov. Bitenca iz Leskovca. Pred prehodom na dnevni red omeni še ravnokar izvršeno imenovanje novega banskega šolskega nadzornika tov. A. Rapeta iz Ljubljane s pripombo, da je to za naše vrste velik plus, saj je zasedel odgovorno mesto tovariš, znan pedagog, javen kulturni delavec in mladinski pisatelj.

b) Zapisnik zadnjega zborovanja je bil po prečitaniu soglasno odobren.

III. Pri obravnavi okrožnice pov. UJU št. 532 glede samopomoči za otroke je bil izvoljen poverjenikom za naš srez tovariš Hofbek.

IV. Hospitacija: a) O načinu, smerih in ciljih svojega pouka referira tov. Bitenc.

b) Tov. Bregant, naš reformni propagator pohvali idealno Bitenčevno stremljenje po izpopolnitvi na didaktičnem polju, tovariš predsednik pa se mu za trud in požrtvovalnost iskreno zahvali.

V. Poročilo o seji širjega sosveta UJU 1. februarja 1931. v Ljubljani je podal tov. predsednik. V poročilu je omenil vse važne dogodke, izvršene v organizaciji, posebej pa še delo na sestavi »Spomenice«, izišle v 27. številki »Učit. Tovariša«. Članstvo je spomenico soglasno in z odobravanjem potrdilo in pozvalo poverjeništvu UJU v Ljubljani, da zaštavi vse, kar je možno, v varstvo naše časti in ugleda ter z vsemi dopustnimi sredstvi odbije obdolževanje našega stanu v korporacijah, od katerih smo se tega najmanj nadejali.

VI. Tov. predsednik prečita okrožnico pov. UJU glede narodno-prosvetnega dela učiteljstva. Zbirateljem in referentom je bil v odsotnosti izvoljen tov. Grabeljšek, ki bo tudi dopisnik za »Prosveto«. Društvo bo sestavilo točno statistiko izvenšolskega prosvetnega dela učiteljstva tukajšnjega sreza. Prva gospodinjstvo-nadaljevalna šola v srezu je bila pred kratkim ustanovljena v Kapelah. Vodi jo tov. Dirnbekova.

VII. Slučajnosti: a) Tov. blagajnik apelira na točno poravnavo denarnih obveznosti, tov. predsednik pa na naročbe potom UGP ter dvig naročnikov Mladinske Matice.

b) Posamezni člani žele še nekatera pojasnila glede kuriva, stanarine, povračila selitvenih stroškov, izplačila službenih prejemkov itd. V kolikor jih ni bilo možno podati sproti, bo društvo dobilo informacije od šolsko-upravnega odseka.

Ob 13:20 uri zaključil tov. predsednik z zahvalo vsem navzočim za častno udeležbo — lepo uspelo zborovanje.

J. Knapič, t. č. preds. M. Dirnbek, t. č. tajn.

+ ŠOSTANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 14. februarja t. l. v Soštanju. Nameravano skupno zborovanje s slovenjgraškim učiteljskim društvom so namreč onemogočile nepredvidene prometne ovire, nastale vsled močno zapadlega snega.

Udeležba: Kljub slabemu vremenu se je je udeležilo zborovanja 30 članov (od 50), t. j. 60%.

Uvodoma pozdravi tov. predsednik navzoče člane, posebno one oddaljenejših šol, ki se niso ustrašili truda in kljub slabi poti došli na zborovanje. Posebej pozdravi novodošlo tov. Jelico Ločičnik, otroško vrtnarico v Soštanju in preide na dnevni red.

I. Zapisnik zadnjega zborovanja se brez debate odobri.

II. Od dopisov prečita daljšo okrožnico učiteljskega pevskega zbora, ki kaže razvoj, delo in ovine tega društva. Učiteljski pevski zbor je postal važen činitelj naše stanovske organizacije, kar pričajo pridnost, vztrajnost in uspehi, ki so našemu stanu v ponos in ga zato ne kaže omalovaževati. Predlog, da se i mi odločimo za obvezni mesečni prispevek, se soglasno sprejme. Z nakazilom naj se prične počenši z januarjem. Članarina se zaradi tega ne spremeni.

Nato prečita zadnji dopis UGP, h kateri je naše društvo že pred letom komparativno pristopilo ter za vse svoje člane plačalo predpisani delež, a še do danes večina ni podpisala pristopnih izjav. Da se zadeva enkrat uredi, razdeli predsednik ponovno ti skovine ter prosil, da se mu iste čimprej pošljejo.

III. Ker naše društvo na zadnji seji širjega sosveta vsled boleznih predsednika ni bilo zastopano, predlaga z ozirom na to tov. Rejec solidarnostno izjavo iz spomenico in njej sledečimi ukrepi. Predlog se soglasno sprejme.

IV. Iz že navedenega razloga je odpadlo žal za naše društvo predavanje prof. Zgečca, določeno za skupno zborovanje.

V. Pri slučajnostih se dotakne predsednik izvenšolskega dela ter tozadevnih okrožnic, čemur je sledilo vsestransko razmotrivanje. Čezmerno poudarjanje izvenšolskega dela kaže videz zapostavljanja pomena šolskega dela, ki je in ostane naše prvo delo, kateremu naj bi učitelj posvetil vse svoje sile. Posebno sedaj, ko smo se že nekoliko sprijaznili z novo šolo in se pričeli uživljati v njen učitelj, bi zaslužilo naše delo v šoli dvojno pozornost. Poudarjalo se je tudi, da je predpogoj uspešnemu izvenšolskemu delu posebno glede gospodarskih panog temeljita strokovna usposobljenost, ker bi se v nasprotnem slučaju stvari več škodovalo kot koristilo. Uvidevamo velik pomen izvenšolskega dela, pogrešamo pa podrobnih navodil, kako naj se delo vrši. Stvar prihodnje pokrajinske skupščine pa naj bo, da vzame tudi to vprašanje v pretres, da določi pravilno ravnanje med šolskim in izvenšolskim delom ter

nam poda tozadevne primerne smernice.

S sklepom, da se vrši prihodnje zborovanje v aprilu (skupno s slovenjgraškim učiteljskim društvom v Soštanju, se zborovanje zaključil.

Fr. Mlinšek, t. č. predsednik.

+ RADOVLJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo dne 7. februarja 1931. na Jesenicah. Zborovanja se je udeležilo 76 članov in članov.

Predsednik otvori zborovanje s pozdravom na prisotne ter poroča nadalje o vseh važnejših dogodkih, Omenja spomenico, ki so jo sestavili zastopniki učiteljstva iz Dravske banovine glede na kritiko ob priliki prvega zasedanja banskega sveta o učiteljstvu. S spomenico se je učiteljstvo soglasno strinjalo.

Sledil je referat zastopnika gorenjske sokolske župe g. Sušnika o »Sokolstvu in učiteljstvu«. Za temeljit in dobro zamišljen referat je žel predavatelj odobravanje vseh navzočih. Z navdušenjem je bil sprejet predlog tov. Pibrovca, da se odpošljeta vdanostni, oziroma pozdravni brzojavki Nj. Vis. prestolonasledniku Petru in podstarešini tovarišu Ganglu.

Nato je predaval ravnatelj »Zveze slov. zadrug« g. Trček o »Delu učiteljstva na združnem polju«. Posebej mlajše učiteljstvo je dobilo nešteto koristnih mišljajev z ozirom na ustanovitev in delo na združnem polju. Tudi to predavanje je bilo izredno zanimivo ter so mu vsi navzoči sledili z vso pozornostjo.

Tov. predsednik se je obema predavateljema iskreno zahvalil.

Sledilo je blagajniško poročilo tov. Nade Segove, a bivši blagajnik tov. Golobčič je dobil razrešilnico.

Nato je poročal predsednik prosvetnega odseka tov. Pibrovca o delu odseka.

Na kratko se je razpravljalo še o UGP, Učiteljskem domu ter o banovinski šolski razstavi.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo meseca maja na Jesenicah.

Ker ni bilo drugih predlogov, zaključil tov. predsednik zborovanje.

E. Schiffrer, t. č. preds. Skender O., t. č. tajn.

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA ORMOŠKI OKRAJ je zborovalo dne 7. februarja t. l. v Ormožu.

Statistika: Od 63 članov je bilo navzočih 27, t. j. 43%, kar pomeni še dober obisk z ozirom na hud snežni metej in visok sneg, da so morali nekateri v nadkolenskem snegu gaziti na zborovanje, kar je društveni predsednik v svojem pozdravnem nagovoru kot posebno požrtvovalno poudarjal. Opravičilo se je 6 članov.

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik je poročal, da se je udeležil pozdrava gospoda bana dr. Marušiča v Ptuj ter o sprejemu pri njem dne 11. januarja t. l. — Omenil je dalje krivične očitke, ki so padli na seji banskega sveta na naš stan. Zaradi stanarine in kuriva smo pri ljudstvu osvobodili povsem brez naše krivde. Apelira na vztrajno sodelovanje v naši organizaciji.

Za stalno referentinojo o prosvetnem delu v okraju je izvoljena tov. Klinčeva, za stalnega referenta pa tov. Kotnik. — Ker se je tov. Rajšp izkazal za dobrega agitatorja za našo Samopomoč, ga je zbor izvolil, da prevzame še agitacijo pri Samopomoči za otroke.

Predavanja. Tov. Albert Žerjav: Poglavlje o praktičnosti. Snov je obsegala kritično oceno praktičnosti, njene dobre in senčne strani ter misel, v koliko sme učitelj kot izvrševalec prosvete in inteligent zagovarjati praktičnost v svojem zasebnem in poklicnem življenju. Po kratki debati je bil soglasno sprejet sledeči predlog tov. predavatelja:

»Kakor so potrebni praktični počitniški tečajji za zadrugarstvo, ročno delo, kmetijstvo in druge panoge, ravno tako si želi učiteljstvo ormoškega učiteljskega društva tudi teoretično-znanstvenih tečajjev pedagogike stroke in njenih pomožnih ved na sedežih univerzitetnih mest, kjer so na razpolago laboratoriji, strokovne knjižnice in dobre učne moči. Taki tečajji naj bi imeli visokošolski značaj in materialno in moralno pomoč države, oziroma banovine in učiteljske organizacije. Naročamo UJU, pov. Ljubljana, da deluje za ustanovitev takih teoretično-znanstvenih tečajjev že v letošnjih počitnicah.«

Tov. Porekar je predaval o Sokolstvu in vzgoji sokolske mladine.

O seji širjega sosveta UJU dne 1. februarja t. l. v Ljubljani je poročal tov. Kotnik, ki se udeležuje vaj učiteljskega pevskega zbora in sta bila predsednik in podpredsednik uradno zadržana udeležiti se te seje. Članstvo je soglasno s spomenico kakor z ostalimi poročili.

Na vpogled je bil relief mariborskega, ptujskega, ljubomerskega, slovenjgraškega in konjskega sreza v merilu 1:50.000, ki ga izdelujejo učenci ormoške osnovne šole ter je na podlagi tega pri zadnjem zborovanju tov. Papst predaval o izdelovanju takih zemljevidov; tokrat smo pa videli, kako je delo zadnjega zborovanja napredovalo. Relief bo krasno učilo za domoznanski in zemljepisni pouk.

Prihodnje zborovanje bo 2. maja v Ormožu.

Ad. Rosina, preds. Olga Sijanec, tajnica.

+ LAŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO: Naknadno pojasnilo. »Učit. Tovariš« št. 29. z dne 19. februarja t. l. je priobličilo poročilo o zborovanju učiteljskega društva za srez Laško dne 7. februarja na Zidanem mostu, kjer je tov. Rudolf Plesko-

Naimodernejše

Najpopolnejše

Najsolidnejše

R

RADIONE

Cel svet igra in poje za Vas!

Kratki valovi 20-50 m. Normalni valovi 200-600 m. Dolgi valovi 600-3000 m

RADIO LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 5

vič iz Trbovelj-Vode — kot zastopnik društva na ljubljanski seji širjega sosveta dne 1. februarja — hkrati s pov. tajnikom Kobalom poročal članstvu o znani spomenici, ki se je takrat sestavila in izdala.

Tovariševo poročilo o zborovanju pri naša o tej stvari naslednji (nekako ponesrečeni in po dopisniku pre malo pazljivo stilizirani) stavek: »Na njegovo (t. j. Pleskovičevo) željo mu navzoči izreko absolutu torij, ker so prepričani, da je povsem pravilno zastopal društvo.« Stavek ne drži v toliko, ker tov. Pleskoviču, h kakor ni bilo treba izreči kake želje po absolutoriju, ampak se je navzoče članstvo samo od sebe vneto in soglasno solidariziralo z vsebino spomenice itd. — kar je že omenjeno prav v istem poročilu — in sicer v 3. odstavku. To ugotavljam objektivno, da se tako ja onemogoči vsakršno eventualno netočno tolmačenje dotičnega stavka — odnosno vloge tov. Pleskoviča kot delegata. — Društveno načelnstvo.

+ RADOVLJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je na svojem zborovanju 7. t. m. na Jesenicah imelo na dnevnem redu tudi predavanje »Sokol in učiteljstvo«. Po predavanju se je poslala vdanostna brzojavka starosti Sokola kraljevine Jugoslavije Nj. Visočanstvu prestolonasledniku Petru na Bled. Sreski načelnik je poslal društvu sledeči dopis: »Po naročilu Nj. Visočanstva kralja ter kabineta ministrstva za notranje posle z dne 17. februarja 1931. K. br. 139 mi je čast sporočiti društvu zahvalo Njegovega Visočanstva prestolonaslednika Petra za vdanostne izraze z učiteljskega zborovanja na Jesenicah dne 7. februarja 1931.«

+ UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MEZIŠKO DOLINO je imelo svoje tedno zborovanje na Prevaljah dne 7. februarja 1931. s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo funkcionarjev in referentov. 2. Predavanje tov. Doberška: Eksper. pedagogika in psihologija kot gonilna sila modernih pedagoško-didaktičnih stremiljenj. 3. Slučajnosti.

Navzočih je bilo 34 od 53 in 1 gost, t. j. 64,15%.

Po uvodnem pozdravu prehaja tovariš predsednik Gallob na dnevni red in poroča o seji širjega sosveta, na kateri se je razpravljalo o napadih na učiteljski stan o priliki zasedanja banskega sveta od strani nekaterih članov banskega sveta.

Učiteljstvo je vzelo njegovo poročilo na znanje in pričakuje, da bo organizacija znala ukreniti, da dobi žaljeni učiteljski stan popolno zadoščenje. Članstvo popolnoma soglašala s spomenico širjega sosveta UJU — pov. Ljubljana.

V zadevi UGP se ugotavlja, da v podobnih slučajih še do danes ni izplačana obljubljena provizija.*

Ker se rešitve prošenj za položajno plačilo zavlačujejo, stavlja tov. Sokol sledeči predlog, oziroma resolucijo:

V zadnjem času se prošnje za napredovanje v položajni plači rešujejo z velikimi zamudami. Tudi prošnje za izplačilo dolgov ostanejo nerešene. Prošimo poverjeništvu posredovanja da se zadevne prošnje rešujejo pospešeno.

Nato je sledilo predavanje tov. Doberška. Predavanje je bilo zelo poučno in zanimivo, ker je bilo podano iz lastnih bogatih izkušenj. Z zanimanjem čakamo na nadaljevanje, ki nam ga je tovariš Doberšek obljubil.

V debati se oglašijo tov. Klopriva, Sokol, Gačnik.

Pri slučajnostih prosil tov. blagajničarka Zega, da ji tovariši, ki se selijo, pravočasno javljajo svoj odhod, da jih odjavi.

Tovariš z obmejne šole kaže na delovne kmetško-nadaljevalne šole v sosednji Avstriji. Ni dovolj še ljudska šola kot pomenčevalnica, še kmetško-nadaljevalno šolstvo mora stati v službi germanizacije naše

* Na seji širjega sosveta so bila podana zadevna pojasnila. — Op. ured.

ga slovenskega ljudstva. Kako vse drugače je poskrbljeno za narodno manjšino v naši državi!

Učitelj mora pomagati celo davčnim uradnikom pri delu na davčnem uradu, kot kaže slučaj tov. Doberška ki je dobil pred kratkim odlok za neko tako delo. Mnenja smo, da je naše delo v šoli, ne pa v drugih državnih uradih.

S tem je bil dnevni red izčrpan in zborovanje zaključeno.

Gallob, t. č. preds. Ivan Lebič, t. č. tajnik.

+ LITIJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO je zborovalo v ponedeljek 9. februarja t. l. v Ljubljani v beli dvorani hotela Union.

Statistika: Po stanju 1. februarja je v okraju 147 učnih moči Organiziranih članov je 118, neorganizirancev je torej 29. Navzočih je 60 članov, t. j. 50%. Na novo vstopivših je 9.

Situacijsko poročilo: Tovariš predsednik otvori zborovanje s pozdravom na vse navzoče, posebej pa še pozdravi sreskega nadzornika tov. I. Bezeljaka in novoprispeljše tovariše in tovarišice. Nato prečita došle dopise, ki se vzamejo v pretres. Z ozirom na terenske razmere se sklone izvoliti dva odseka za narodno izobraževanje: za višnjegonski sodni okraj se izvolijo: tov. L. Weber, E. Turmher in Fr. Zupančič; za litijski sodni okraj pa D. Pahor, Milan Pertot in Jože Zupančič. Za predsednika predlaga g. nadzornik tov. Pahorja.

Poročilo o seji širjega sosveta v Ljubljani poda tajnica ki je madomešala tov. predsednika na dotični seji. K spomenici poda podrobno poročilo iz debate. Članstvo ugotovi, da bi bila lahko mestoma izrazitejša, v splošnem pa se strinja in izreka poverjeništvu polno zaupanje in solidarnost.

Nadalje poroča podrobno o poslovanju in uspehih »Gospodarske poslovalnice«, ki bi bila lahko lep vir dohodkov za Učiteljski dom, ako bi se vsi zavedali svoje dolžnosti.

Šole, ki so le malo ali nič naročene na Mladinsko Matico navede imenoma ter jim priporoča, da se zavamejo za to kulturno akcijo, ki ima namen, širiti dobro knjigo med našo mladino.

Iz delovanja poverjeništvu omeni vlogo za razpis upraviteljskih in učiteljskih mest, vlogo za pouk ženskih ročnih del in prečita okrožnico pevskega zbora UJU, ki jo vzame članstvo na znanje, ker smatra pevski zbor itak že za odsek UJU, proti kateremu ni govora. Izrazilo se je le mnenje posameznikov, da naj ne naraščajo s tem za članstvo, kot za poverjeništvu, nova bremena.

Za tem povzame besedo sreski šolski nadzornik g. Iv. Bezeljak ter govori o šolstvu v litijskem srezu. Opozarja na točnost v uradovanju ter poda mnogo praktičnih navodil za delo v šoli in izven nje, poudarja pa, da je težičše učiteljevega dela v šoli, oziroma z učenci. Razvil je nekaj misli o delovni šoli ter opozarjal, da treba za to reformo v pouku obširne in globoke priprave. Predvsem pa je treba idejo prav umeti.

V splošnem se izrazi pohvalno o delu učiteljstva tako v šoli kot izven nje ter poziva navzoče k vztrajnemu nadaljevanju. Tov. predsednik se zahvali tovarišu nadzorniku za stvarna izvajanja navodila in priznanje, članstvo pa ga pozdravi z aplavzom.

Za prihodnja zborovanja so bili izraženi nekateri predlogi glede kraja zborovanja in predavateljev, k čemer da tajnica pojasnila. Večina je za zborovanja v Ljubljani, kar je z ozirom na terenske razmere tudi najpraktičnejše; vendar bodo pomladanska zborovanja po možnosti izven Ljubljane.

Naknadno je bil stavljen predlog pri tajnici, naj se pozove tovariše in tovarišice, da se javijo s predavanji, oziroma referati. Zato se obrača odbor na vse članstvo, naj se javi odboru s primernimi temami, da jih uvrsti na dnevni red prihodnjih zborovanj.

Ker ni drugih predlogov, zaključil predsednik zborovanje z željo, da bi bila na prihodnjem zborovanju navzoča tudi ona položajna članov, ki je danes odsotna!

M. Pelko, t. č. preds. Z. Vrščajeva, t. č. tajn.

že 50 let
najbolj priljubljena
krema za čevlje

Ferijalni Savez učiteljstva.

—f Letovanje v prvi učiteljski koloniji v Velaluki. Kakor je znano, je lansko leto prvo samostojno učiteljsko letovanje v mestu Velaluki proti vsem pričakovanjem lepo uspelo. Kakor je bilo objavljeno že lansko leto, bo tudi letos o velikih počitnicah od 15. julija do 15. avgusta letovanje. Vodstvo UFS »Društvo za promet stranaca« in mesta občina v Velaluki iz vsi agilnostjo pripravljata potrebno, da bo letošnje letovanje še bolj ugodno kakor lansko leto in da bodo udeleženci odnesli letos še lepše spomine, kakor lanske počitnice. — Pogoji so isti kakor lansko leto, in sicer: članarina s pristopnino za leto 1930./31. 30 Din, kol. fond 100 Din (za udeležence lanskega leta samo 50 Din), za stanovanje in hrano za 30 dni 800 Din, skupaj 930 Din (za lanske člane 880 Din). — Vsak udeleženec plača do 1. maja 130 Din, do 1. junija 500 Din, a ostanek 300 Din ob prihodu v kolonijo. (Sklep I. kongresa UFS v Velaluki z dne 29. julija 1930. leta). — Po prejemu članarine in pristopnine 30 Din pošljem čekovne položnice, s katerimi naj pošljejo priglasecni zneske do 1. junija. Vplačila so zelo ugodna, preskrbovalnina isto. Vabim vse tovariše(ice), ki name ravajo preživeti del svojih počitnic ob našem divnem Jadranu, naj hite s prijavo! — Z ju goslov.fer. pozdravom! Za UFS: Sla vko M ro vlje, učitelj, glavni poverjenik in pov. Dravske banovine — Slovenjgradec.

Novo knjige.

—k Publikacije Tiskovne zadruge. V poslednjih letih se je književnost s frapano naglico opomogla in dala slovo zastoju v vojnem času in mitvilu v prvih letih po prerau. V današnji dobi civilizacije je šel povprečni inteligent z neko resignacijo mimo novih književnih pojavov, ki čemer je mnogo prispevalo njegovo oslabiljeno materijalno stanje. Temu so stopile v okom razne književne zadruge, ki so s svojimi pestrimi programi in organiziranim delovanjem omogočile tudi finančno šibkejšemu inteligentu nabavo knjig proti malenkostnim mesečnim obveznostim. Za danes omenjam samo Tiskovno zadruge. Pokazala je, da je njen razvoj jase in — sklepa jo po njenih prvih dveh izdanih knjigah — da bo ostala zvesta svojemu programu. Iz »zbirke sodobnega romana« nam je poklonila najboljši roman Rabindranatha Tagoreja »Dom in svet« * v izbruisenem prevodu VI. Levstika. Sloveči bengalski pesnik je postal v poslednjem deceniju tako markantna literarna osebnost, da ga danes skoro ni izobražena, ki bi ne prečital vsaj eno njegovih del. Aloj-

ziji Gradnik nam ga je predstavil v poeziji. Nič manj nežen lirik (kakor v poeziji, zna biti Tagore tudi v romanu. V »Dom in svet« nam je pričaral slikovito Indijo z njenimi prebivalci in šegami. Evropa, s svojo civilizacijo je dahnila krepko strujo tudi v Indijo, v to bajno eksotično deželo.

Arhitektonika romana je dialog. Nikhil — knez po duhu in imetju nas uvaja v filozofijo, ki je lastna Tagoreju. Bimala — žena; misleča, probujajoča ženska natura, nežna in — šibka. Taka je sodobna žena, četudi mosi na sebi pečat — emancipacije... Sandip — globokoumen in strasten, kakršen je pač voditelj nacionalistične Indije — Gandhi... Roman je umstveno prvovrstno delo, ki zamika čitatelja, da mu sledi do poslednje vrstice in ga končno zadovoljen in obogačen — odloži.

Vnanja oprema knjige je prvovrstna, izdelana po načrtih ing. arh. J. Omahna. Iz »zbirke mojstrov« je poltel med naročnike Voltairjev »Kandid«. »Kandid«, filozofski roman, najkrepkejšo delo Voltairja je izšel v prevodu Otona Zupančiča, in s subtilnim, 32 strani obsegajočim uvodom, obravnavajočim Voltairjevo biografijo, ki ga je napisal Stanko Leben iz virtuloznostjo, ki človeku dvigne obrvi.

Literarni zgodovinarji in kritiki smatrajo Voltairjevega »Kandida« kot eno njegovih najmočnejših del, prepojenost z nedosegljivim sarkazmom, ki je lasten le njemu. V mladem Kandidu in njegovem optimističnem učitelju Panglosu je toliko pristno človeškega, da smemo dejanje 18. stoletja minne duše presaditi v današnjo dobo. »Kandid« je filozofija, ki oživlja; je humor, ki pomlaja... Vnanja oprema knjige je rafinirano preprosta, zato — razkošna. Lojze Zupanc.

Naročnina znaša za 2 knjigi »Zbirka mojstrov« (12krat): mes. za broš. a 8 Din, vez. 11 Din, v pol usnje 14 Din; zbirka »Sodobni roman« za 4 knjige mes. a 14 Din broš., 18 Din v platno vez., 22 Din v pol usnje vezano.

—k Med življenjem in smrtjo, dnevnik krmar Albanova. Iz rusčine preložil B. Vdovič. Izdala Družba sv. Mohorja v Celju. Stane za člane: broš. 27 Din vez. 36 Din; za nečlane: broš. 36 Din, vez. 48 Din.

Smelo se lahko trdi, da je to najzanimivejša knjiga te vrste, kar jih je kdaj izšlo pri nas, in marsikdo, posebno pa tiisti, ki ni bral uvoda strokovnjaka, bo mislil, da je vsa stvar izmišljena, kakor Robinzon. Pa ni. Samo škoda je, da ta dnevnik ni cel in so prva poglavja pisana le po spominu, ki je pa pri takih razmerah gotovo trpel, kar bo vsakomur jasno, ako pomisli, da tudi naši vojni ujetniki, ki so napravili pot skozi vso Sibirijo in po morju v domovino, ne vedo skoraj prav nič povedati. Pot pa, ki jo je napravila ladja »Sv. Ana« in njena posadka, je še vse drugačna. Ta dnevnik bo z užitkom čitalo staro in mlado. Zlasti pa mlado, kajti knjiga ni le zanimiva, ampak tudi poučna, ker je opremljena s slikami in z (dvema zemljevidoma, iz katerih je razvidna pot (plovba) sv. Ane in Albanova, prevajalec pa ji je pristavil poučne opombe. Zato ne bi smela manjkati v nobeni šolski knjižnici. Naroča se lahko po vseh knjigarlah ali pa v Celju pri Mohorjevi družbi.

—k Jon Svensson: Prigode malega Nonnija. Zbirka mladinskih spisov. Povesti, ki jih prinaša knjiga pod skupnim naslovom »Prigode malega Nonnija«, so vzete iz raznih spisov. Povest »Božični obisk v Skipalonu« je izšla v knjigi »Skipalon«, povesti »Nonni in Manni v gorah« ter »Nonni v metežu« pa v knjigi »Solčni dnevi«. Kakor ostale so

Učiteljski dom, reg. zadruga z o. z. v Ljubljani

Vabilo na

III. REDNI OBČNI ZBOR

Učiteljskega doma v Ljubljani, reg. zadruga z o. z., ki se bo vršil dne 19. marca 1931. v sobi odsekov UJU Frančiškanska ulica 6 (sprednja hiša) v Ljubljani. — Začetek ob 9. uri.

DNEVNI RED:

1. Poročilo podnačelnika.
2. Poročilo tajnice.
3. Računski zaključek za III. poslovno leto.
4. Revizijsko poročilo.
5. Poročilo nadzorstva.
6. Volitve.
7. Slučajnosti.

OPOMBA: Ako bi občni zbor ne bil sklepčen ob napovedani uri, se vrši čez pol ure drug občni zbor, ki sklepa ne glede na število zastopanih zadrudnikov. V smislu § 16. zadrudnih pravil je računski zaključek s prilogami razpoložen v pisarni UJU vsem zadrudnikom na vpogled 14 dni po razglasitvi tega vabila.

Načelstvo Učiteljskega doma v Ljubljani,
 dne 22. februarja 1931.

Štravs Karel, s. r.
 podnačelnik.

Malenšek Marija, s. r.
 tajnica.

Izpisek iz računskega zaključka.

Celokupni promet je znašal	Din 1,248.385-10
Vsega aktivnega premoženja je bilo ob koncu leta 1930.:	
Gotovina v blagajni	230-97
Blago v zalogi je bilo vredno	26.281-50
Hranilne vloge	546.036-04
V poštni hranilnici je bilo	699-53
Na zemljevidih in igricah imamo terjati	2.521-17
Vrednostni papirji	28.220-—
Deleži pri Zvezi in drugje	887-50
Inventar je vreden	490-—
Skupno aktivno premoženje torej znaša	Din 605.366-71
Ako primerjamo to vsoto z ono iz računskega zaključka za II. poslovno leto v znesku	558.803-32
vidimo, da je premoženje naraslo za	Din 46.563-39

Jos. Kobal, s. r.
 blagajnik.

tudi te tri avtobiografskega značaja. Knjiga ima vrhu vsega to prednost, da more nuditi največji užitek ne samo mladini, kateri je v prvi vrsti namenjena, marveč tudi vsem odrastlim, če le niso izgubili prav vsake vezi z mladostjo in njenimi prelestnimi vizijami. Cena vez. 40 Din.

Spominjajmo se ob vsaki priliki učiteljskih domov v Ljubljani in v Mariboru!

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstvo, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5-—

RISALNA ORODJA kupite najbolje pri Fr. P. ZAJEC, optik Ljubljana — Stari trg 9.

VSE KNJIGE SLOVENSKE ŠOLSKE MATICE

IMA NA RAZPOLAGO **KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI**

☐ ZAHTEVAJTE CENIK!

Kaj —

Vi še vedno ne znate fotografirati? Saj to je otroško lahko!

Zahtevajte cenik: **Drogerija Gregorič** Ljubljana, Prešernova ul. 5 (Dovoljuje se obročno odplačevanje.)

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Gostilna Ražem Ljubljana na Žabjaku št. 3

☀

Točijo se pristna štajerska, dolenska, in dalmatinska vina. — Primorska kuhinja. Vsak četrtek, petek in nedeljo sveže morske ribe

Priporočamo tvrdke, ki inserirajo v našem glasilu!

FINKOVE ZBIRKE NAREDB IN ODREDB

za osnovne in mešč. šole ter učiteljska v Drav. banovini

- I. zvezek (od prevrata do konca leta 1920.) broš. Din 5-—.
- II. zvezek (za l. 1921.) broš. Din 7-—.
- III. zvezek (za l. 1922.) broš. Din 9-—.
- IV. zvezek (od 1. januarja 1923. do 30. junija 1924.) broš. Din 14-—.
- V. zvezek (od 1. julija 1924. do 31. decembra 1925.) broš. Din 32-—.
- VI. zvezek (za l. 1926.) broš. Din 24-—.
- VII. zvezek (za l. 1927.) broš. Din 25-—.
- VIII. zvezek (za l. 1928.) broš. Din 25-—.
- IX. zvezek (za l. 1929.) broš. Din 25-—.

Naročila sprejema **KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI**

Prav tam se dobi: C. Cavalieri: Propisi o činovnicima i ostalim državnim službenicima gradjanskog reda. Broš. Din 120-—.

Ugodna prilika!

Uprava UJU pov. Ljubljana razprodaja svojo zalogo

Zvončka in Popotnika

Predvojni „Zvonček“ letnik (nevezan) a Din 5-—.

Povojni „Zvonček“ do leta 1928./29. a Din 10-—.

„Popotnik“ do leta 1928./29. letnik a Din 15-—.

(Brez poštnine).

Ne zamudite te ugodne prilike!